

De
Plattelands-
stad

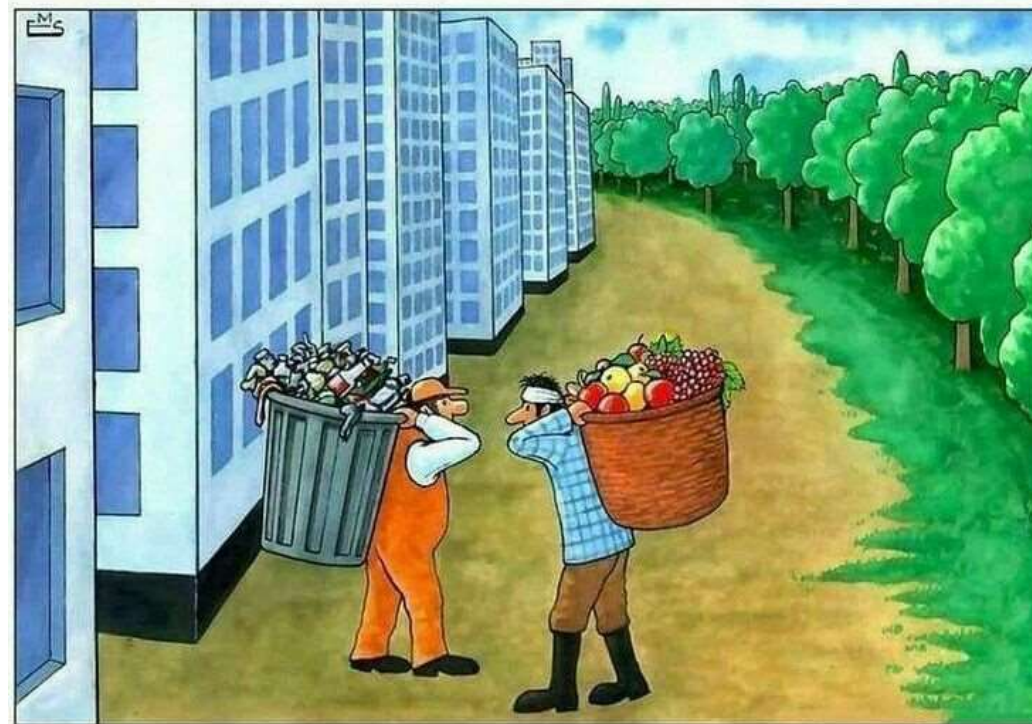
Welk voedselsysteem voor Brussel?

Jan Pille / Afdeling Groene Ruimten
Dienst Stadslandbouw

Welk voedselsysteem voor Brussel?

Lezing “Oplossing: Natuurstad”

Plattelandsstad
28/01/2022

Welk voedselsysteem (voor Brussel)?

ZOOM IN – ZOOM OUT

Vanuit Brussel

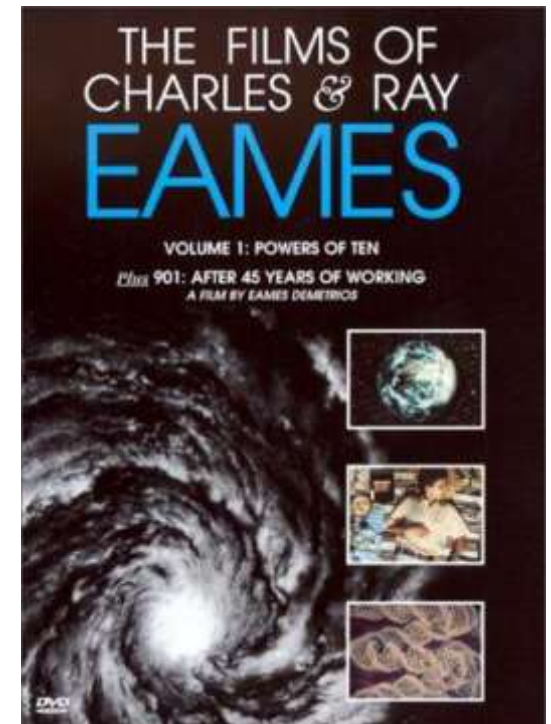
Zoom in

- Zone/gemeente Brussel - Bijvoorbeeld Neerpede
- Een specifiek veld/bos/gebouw
- De levende bodem / bodemvoedselweb
- De darmen - Gezondheid...

Zoom out

- De rand
- België, Europa, de wereld, het heelal

Powers of Ten, een documentaire gemaakt door Charles en Ray Eames in 1977, een reis tussen het oneindig grote en het oneindig kleine in 9 minuten. Dit helpt om het begrip 'grootte' in het heelal te relativeren en misschien om de plaats van de mens te waarderen.

Welk voedselsysteem

En welke rol/verantwoordelijkheid voor steden?

Samen met 'het platteland' en niet in
tegenstelling.

.

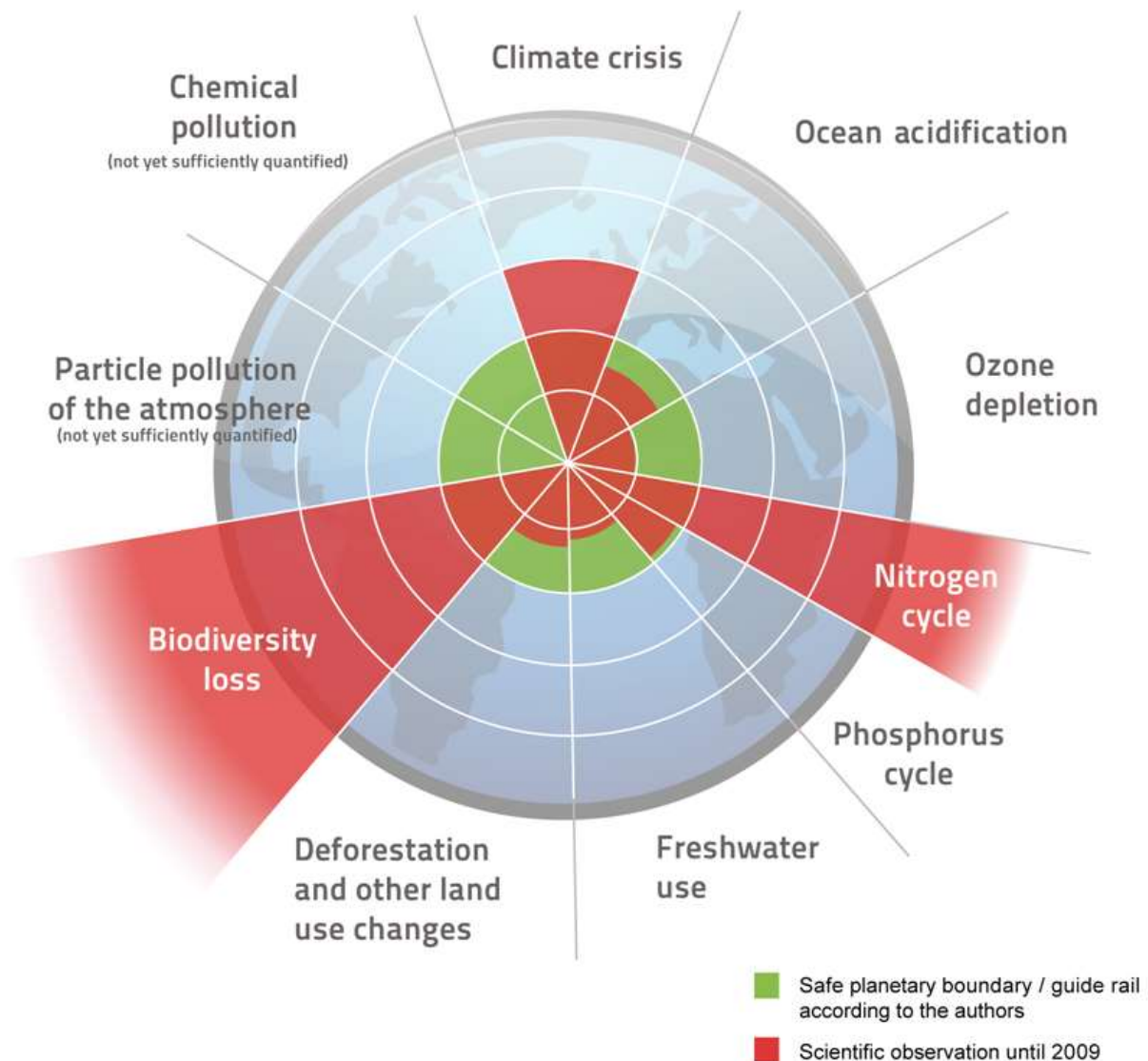
Wat is de huidige staat van ons voedselsysteem
(en van ons menselijk systeem/ons mens-zijn?)

= Gelinkt maar niet verbonden?

Huidige crisissen: Klimaat, biodiversiteit, stikstof, covid...
= Gebrek aan verbinding?

Planetary Boundaries

after Johan Rockström, Stockholm Resilience Centre et al. 2009

Good Food:

Welke (voedsel)relaties moeten we opnieuw opbouwen om binnen onze planetaire grenzen te blijven opdat de aarde (en ook wij) er met zijn allen beter van worden?

= een oefening in herverbinding, **maar vanuit welke visie?**

2 uitersten

1. Ecomodernisme

Strikte opdeling tussen natuur en landbouw.

Verdere intensifiëring met focus op technologische innovatie (ifv intensieve landbouw)

Achterliggend idee is dat we zo meer 'aparte' natuur overhouden die we dan met rust kunnen laten.

Maar is strikte scheiding mens/natuur niet de denkfout die ons tot verschillende crisissen heeft gebracht?

De mens die wil beheersen / creëren

DE PRINCIPES VAN AGRO- ECOLOGIE

Bevordert eerlijke, korte distributienetwerken, waarbij producenten en consumenten samenwerken

Verhoogt weerbaarheid door de diversifiëring van landbouwinkomsten en versterkt de autonomie van de gemeenschap

Wil de lokale markten versterken en bouwen aan een sociale en solidaire economie

ECONOMISCHE

Wil controle over zaaigoed, land en grond in handen van de betrokken bevolking leggen

Moedigt nieuwe vormen van gedecentraliseerd, collectief en participatief beheer van voedselsystemen aan

Vereist ondersteunend beleid en investeringen

Moedigt een sterkere participatie in het beslissingsproces aan van zowel vrouwelijke als mannelijke voedselproducenten/-consumenten

POLITIEKE

Faciliteert aanpassing en weerbaarheid t.a.v. klimaatverandering

Voedt biodiversiteit en bodem

Elimineert het gebruik en de afhankelijkheid van landbouwchemicaliën

Versterkt de integratie van verschillende elementen van agro-ecosystemen (planten, dieren, ...)

ECOLOGISCHE

Bevordert landbouwer-tot-landbouwer-uitwisselingen om kennis te delen

Versterkt voedselproducenten, lokale gemeenschappen, cultuur, kennis, spiritualiteit

Bevordert gezonde voeding en levensonderhoud

Moedigt diversiteit en solidariteit onder bevolkingsgroepen, en empowerment van vrouwen en jongeren aan

SOCIO-CULTURELE

DE DRIE FACETTEN VAN AGRO-ECOLOGIE

AGRO-ECOLOGIE IS:

1. Een wetenschappelijke onderzoeksbewerking van agro-ecologische en voedselsystemen;
2. Een aantal principes en landbouwpraktijken die de weerkracht en duurzaamheid van voedsel- en landbouwsystemen verbeteren en tegelijkertijd sociale integraliteit handhaven;
3. Een sociaal-politieke beweging, die focust op de praktische toepassing van agro-ecologie, die nieuwe manieren zoekt om landbouw, productie, distributie en consumptie van voedsel te organiseren, evenals de samenwerking van voedsel- en landbouwsystemen met de samenleving en de natuur.

WAT ZIJN DE PRINCIPES VAN AGRO-ECOLOGIE?

DE PRINCIPES ZIJN EEN REEKS BREDE RICHTLIJNEN DIE DE BOUWSTENEN VORMEN VAN AGRO-ECOLOGIE, HAAR PRAKTIJK EN UITVOERING.

- » Agro-ecologie promoot principes, eerder dan regels of een stappenplan voor een transitie;
- » Agro-ecologie is het effect van de gezamenlijke toepassing van de principes en onderliggende waarden, op de ontwikkeling van alternatieve landbouw- en voedselsystemen. We gaan ervan uit dat de toepassing van het geheel van de principes een geleidelijk proces is;
- » De principes gelden over geografische regio's heen maar vallen, afhankelijk van de plaats en de context, tot verschillende toepassingen leiden;
- » Een betere integratie met de natuur, en rechtvaardigheid en waardigheid voor mens, dier en natuurlijke processen, dat is de context waarin we alle principes moeten bekijken.

Er is geen voedselsoevereiniteit zonder agro-ecologie. En uiteraard zal agro-ecologie niet slagen zonder een beleid over voedselsoevereiniteit dat het ondersteunt.

Berthina Coulibaly

Meer info:
<https://agroecologyprinciple.itavist.com>

FAO's 10 Elements of Agroecology

Diversity

Co-creation and
Sharing Knowledge

Synergies

Efficiency

Recycling

Resilience

Human and
Social Values

Culture and
Food Traditions

Responsible
Governance

Circular and
Solidarity Economy

HLPE's

13

Principles of
Agroecology

recycling

reducing the use of inputs;

soil health

animal health and welfare

biodiversity

synergy (managing interactions)

economic diversification

co-creation of knowledge (embracing
local knowledge and global science)

social values and diets

fairness

connectivity

land and natural resource governance

participation

Agro-ecologie is:

- een geheel van duurzame praktijken die voor en door landbouwers worden gebruikt en ontwikkeld.
- een beweging die streeft naar ecologische, sociale en economische rechtvaardigheid en naar een veerkrachtige samenleving waarin iedereen zijn plaats rond de tafel heeft.
- de wetenschap die, in samenwerking met de landbouwers en de samenleving, onderzoek verricht naar de werking van ecologische systemen.

Door zijn holistische aanpak beïnvloedt dit het voedselsysteem in zijn geheel.

“If we are asking people to save the planet, we must first learn them how to love it”

Alle agro-ecologische principes moeten zo worden geïnterpreteerd dat de integratie met de natuur, de rechtvaardigheid en de waardigheid verbeterd worden voor de mens, de andere levende soorten en de natuurlijke processen.

We hebben een fundamentele mentaliteitswijziging nodig, een evolutie van een antropocentrische naar een holistische instelling. Agro-ecologie is een transformatie in het denken van boeren, eters, verwerkers en het beleid.

Hoe zien agro-ecologische voedselketens er dan concreet uit en hoe brengen ze ons tot een nieuw voedselsysteem?

Opgelet: Altijd uitgaande van een visie in concrete situaties.

There is no 'one fits all'

Van lage waarde(n)keten naar een hoge waarde(n)keten

≠ Korte Keten

De ecologische, sociale en economische relaties liggen altijd aan de basis van een voedingswaardeketen.

THE NO VALUE CHAIN

<https://www.broodnodig.be/>

Mark & Lutgard Van Eeckhout

FLOW/COM	LAND	FARMER	MILLER	BAKER	CONSUMER
INPUT	- seedhouses (4=70%) - patented seeds - sterile seeds - disease sensitive - mono culturen	- chemical - NPK - crude oil/gas - [joule]14farm/1plate - herb/fungi/pest. - kapitaal	- tech. par. = criteria - chem / enzymes - high speed/volume - decomposed flours - 1 mill fits all	- semi-finish products - chem / enzymes - 'taste' in a bag - trends	- media/trends - foodies - "scientific" diets - feed the world
OUTPUT	- quality "dangerous" - volume can be high - unnatural - unstable	- quality "low" - low prices - high vol. (8-10t/ha) - QxP - intern. markten - afnem. meeropbrengst	- quality "pimped" - standardization - recomposed flours	- quality "altered" - easy working - broad assortment	- quality "fiction" - taste disappeared - health endangered? - hidden hunger
RESULT	- depleted soils - contaminated water	- low nutrition value - neg. income/suicide		- interchangeable	- discomfort/dise
KNOW HOW	- protected	- protected	- protected	- protected	- "I don't know"
STATUS	unsustainable	unsustainable	unwanted	unaware	aversion

DE WAARDEBEHOUD KETEN

< ----- KETENREGIE ----- >

FLOW/COM.	LAND	<>	BOER	<>	MOLENAAR	<>	BAKKER	<>	ETER
INPUT	- eigen zaaigoed - oude granen - granennetwerk - divers. inter/intra - mychoryze - koeien	Z O R G S Y S T E M	- granennetwerk - inputs/teelttechniek - ploeg/groen/steen - teeltrotatie/meng- - gemengd bedrijf - transparante keten - eigen verwerking	B E G R I J P E N	- divers./kleine batch - stockage anders - graaneign. benutten - trager - bakkers 'eisen'	A A N V A R D E N	- (zelf)studie - scholen inzetten - natuurproduct - trager deegproces - 5-rustmomentbrood - gluren bij de buren - reststromen	B E T R E K K E N	- kassaticket bepaalt - wees kritisch - Hof Van Busleyden - deep looking - baksessie's - micrograanveldjes
OUTPUT	- levend ecosysteem - humus - koolstof/stikstof - waterhuishouding		- diversiteit - kosten lager - volume: 2-6ton/ha - prijs hoger - alternat vergoeding		- eenvoud - kleiner assortiment - meerdere technieken		- complexiteit - smaak - vertering - natuurlijk vers		- eetplezier - vulling <> voeding - voldaan gevoel - vlotte vertering
RESULT	- LT kwaliteit		- hoger/stabiel inkom.		- overzichtelijk		- transparantie		- veiligheid
KNOW HOW	- participatief		- herwonnnen		- op te bouwen		- te herontdekken		- "Ach, zo kan het ook"
STATUS	levend - weerbaar		geherwaardeerd		middle man		ambacht		ambassadeur

Welke rol voor de stad?

machtsverschuiving in het voedselsysteem nodig
-> nieuwe vormen van bestuur (governance)

Hoe faciliteren we dit?

Hoe bouwen we een activerend en hoopvol
narratief op?

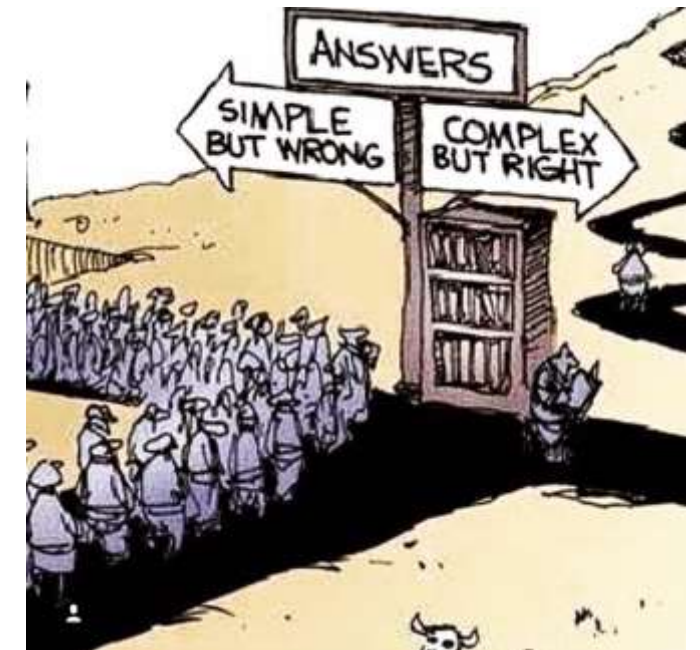
Hoe bereiken we een voldoende kritische massa
om tot een kantelpunt te komen?

Welke rol zou u hierin kunnen spelen?

Welk mentaal en fysiek landschap kunnen we
samen creëren?

"This really is an innovative approach, but I'm afraid we can't consider it. It's never been done before."

De logica van een verhaal waarin behoeften, wensen, waarden en praktijken allemaal verbonden zijn in een fundamentele agro-ecologische visie zal de basis vormen van een mogelijke samenwerking tussen alle betrokken partijen.

Dank u voor uw aandacht

**02 775 75 75 · WWW.ENVIRONNEMENT.BRUSSELS
jpille@environnement.brussels**